

GGD-directeur laat naam Tata Steel uit longkankerrapport schrappen

Door **BART VUIJK**

Updated 2 uur geleden Vandaag, 08:37 in BINNENLAND

© ANP/HH

VELSEN - De directeur van de GGD Kennemerland heeft ervoor gezorgd dat de naam van Tata Steel, de grootste bron van luchtvervuiling in de IJmond, in een GGD-rapport werd geschrapt als mogelijke oorzaak van het hoge aantal longkankergerallen in Beverwijk.

maken heeft met de vele gevallen van longkanker in Deventerwijk.

deze twee stukken te bekijken. Hopelijk
Idag. Sorry als ik hier laat mee ben ....

der al van Jelle) was om Tata Steel en
dan andere verhogingen van kanker in
tpakt.

kanker in de regio gaan dan nog een stu
e risicofactoren komen deze verhoogd

Dat meldt het Noordhollands Dagblad, dat documenten opvroeg via een beroep op de Wet
openbaarheid van bestuur (wob).

Het bewuste rapport vermeldt 25 procent boven het landelijk gemiddelde. Later kwam de krant
er via andere wegen achter dat in dichtbevolkte wijken het percentage longkankergevallen nog
eens tweemaal zo hoog is. Dat stond niet in het rapport.

Desondanks beval de GGD-directeur zijn medewerkers de staalfabriek als mogelijke oorzaak
van longkanker uit dit belangrijke rapport te schrappen. Dat valt althans te lezen in 345 pagina's
aan e-mails en Whatsapp-berichten van GGD-medewerkers, die met een beroep op de wet
openbaarheid van bestuur zijn opgevraagd. De GGD wilde deze informatie overigens niet in de
openbaarheid hebben. Veel informatie is zwartgelakt.

Eer en geweten

Het rapport over het voorkomen van kanker in Kennemerland verscheen een jaar geleden.
Omwonenden van Tata vonden dat de staalfabriek door de GGD zorgvuldig buiten schot werd
gehouden.

Lees [hier een interview uit DFT](#) van vandaag, waarin Tata Steel Topman Hans van den Berg onder
andere gevraagd wordt te reageren op de link tussen longkanker en zijn bedrijf.

BEKIJK OOK:

Tata Steel-baas over longkanker. CO2, waterstof en staatsteun: 'Groen staal de

Later gaf Van de Velden toe dat Tata inderdaad uit de tekst is geschrapt. In eerdere versies stond de fabriek wel met naam genoemd in de paragraaf over longkanker in Beverwijk. Met een beroep op de wob heeft de krant alle 31 conceptversies van dit rapport opgevraagd.

Aanvankelijk werd Tata wel genoemd. In de samenvatting van de laatste versie is elke verwijzing naar Tata en industrie geschrapt. Het verband tussen longkanker en luchtverontreiniging werd ondergeschikt gemaakt aan rookgedrag als belangrijkste oorzaak van de dodelijke ziekte.

'Nimmer druk op ons uitgeoefend'

Van de Velden heeft altijd ontkend dat hij Tata om andere dan tekstuele redenen uit het rapport heeft laten schrappen. Dat doet hij nu ook in een telefoongesprek. „Nimmer is er druk op ons uitgeoefend door Tata over wat dan ook. Wij doen gewoon onderzoek. Onze mensen doen dat naar eer en geweten, met de wetenschappelijke statuur die daarbij hoort.”

Incidentie-onderzoek - overleg met Bert, 25 februari 2020

Eiding

Art. 10 lid 2 sub e
Wob

En zoals op dit moment bekend bij ons

Ikste bezwaren tegen de huidige versie (het Memo) zoals naar voor gebracht door

ewijskracht is onvoldoende voor het woord 'aannemelijk'

voord Tata mag niet worden gebruikt

ouw en indeling van het rapport wijzen te veel in de richting van Tata

Art. 11 lid 1 Wob

In een brief aan het Noordhollands Dagblad gaf hij als reden op dat 'termen niet consequent werden gebruikt' en die moesten 'in lijn worden gebracht met de opzet van de inventarisatie'.

Volgens de stroom aan mails en apps van zijn medewerkers meldden Tata-functionarissen zich al heel vroeg in 2020 bij de GGD om te weten te komen wat er in het rapport zou komen te staan. Ook kreeg Tata het document al een dag voor publicatie. De enige andere externe instantie die het rapport al voor publicatie kreeg, was de provincie Noord Holland.

'Het woord Tata mag niet worden gebruikt'

Tijdens het maken van het GGD-rapport in 2019-2020 zit Tata voortdurend te vissen naar de inhoud. Vruchteloos.

Artikel 10 lid :

at en hond: we noemen Tata
rkennen invloed luchtkwalite
emeenten, geven aan dat he
ijkheden van duiding.

Uit de deels zwartgelakte mails en apps van de medewerkers en de directeur (die door met enige moeite toch leesbaar zijn gemaakt) wordt duidelijk dat Van de Velden, die tweemaal per jaar een vaste bespreking heeft met het hoogste Tata-management, in 2019 helemaal niet zit te springen om het rapport überhaupt te laten maken. In zijn eigen mail van 15 maart 2019 valt te lezen dat Van de Velden zich 'overvallen voelt' door het RIVM, dat al aan omwonenden een rapport heeft beloofd dat de GGD moet maken.

Dat wordt nu door Van de Velden hartgrondig ontkend. „Als directeur GGD heb ik 25 april 2019 besloten tot het herhalen van een kankerincidentie onderzoek, zoals dat eerder in 2007 was uitgevoerd. Zorgen vanuit de omgeving en belang voor de volksgezondheid om ontwikkeling van het voorkomen van kanker goed te monitoren, waren hiervan de reden”, zegt hij nu.

'Aannemelijk'

Vervolgens stuurt de GGD-baas actief aan op een kankerincidentierapport waar Tata absoluut niet in voorkomt, en de IJmond - waar het hele rapport om was begonnen - onbelangrijker wordt gemaakt.

In de eerste versies van het rapport schrijven de GGD-onderzoekers op dat luchtverontreiniging door de staalfabriek naast roken de belangrijkste oorzaak is voor het veelvuldig voorkomende longkanker in Beverwijk. Hoewel zijn medewerkers het 'aannemelijk' vinden dat de staalfabriek

lering kankerincidentierapport [REDACTED]

ogde incidentie van longkanker in Beverwijk. Aannemelijk dat dit komt
verontreiniging? **Management wil er niet aan.** Artikel 10 lid 2 sub e Wob

uit de literatuur blijkt dat luchtverontreiniging en met name fijnstof
geeft op longkanker. RIVM heeft uitgerekend dat er op basis van dose
meer longkanker zou kunnen zijn, Arie vindt 25% **meer longkanker, dus**
n deel van de longkanker veroorzaakt wordt door de luchtverontreini
Wob

isie is dat als we duidelijk aangeven dat het niet is op basis van dit on
is van de literatuur..

„Aandachtspunten Bert: Niet gebeten worden door kat en hond: we noemen Tata Steel niet bij
naam (zelfs de industrie niet eigenlijk)”, citeren de medewerkers de opdracht van hun directeur
in een e-mail. Een opdracht die Van de Velden nu zegt totaal niet te kunnen plaatsen.

„Vermoedelijk wordt hier bedoeld: Hoe zorgvuldig je ook je formulering kiest die past bij de
methodologische aanpak van deze rapportage, de uitkomsten worden waarschijnlijk toch
uitgelegd als 'Tata Steel is veroorzaker'.”

'Ambtelijke opmerking'

Voorts moet het onderwerp longkanker in Beverwijk op last van de directeur worden
gebagatelliseerd. Hoewel longkanker procentueel bijna nergens in Nederland zoveel
slachtoffers maakt als in Beverwijk, mag dit onderwerp van de GGD-directeur niet teveel
aandacht krijgen. „Het verzoek van Bert was om Tata Steel en longkanker in Beverwijk niet
meer aandacht te geven dan andere verhogingen van kanker in de regio Kennemerland”, valt in
een e-mail van een GGD-medewerker te lezen. Dit omschrijft Van de Velden nu als een
'ambtelijke opmerking'. Vorig jaar schreef Van de Velden aan het Noordhollands Dagblad dat de
Beverwijkse longkankerparagraaf was ingekort 'voor het bereiken van meer evenwicht'.

Krantenkoppen

De GGD-medewerkers wijden zich vervolgens aan de opdracht om de schade van de uitkomst
van het rapport voor Tata Steel te beperken. „Hij (Van de Velden, red.) wil dat we aangegeven dat
je hier niet een 1 op 1 conclusie uit kan trekken (causaal verband tussen A en B (Tata Steel)),
anders kan iedereen zijn eigen conclusie trekken”, vreest een ambtenaar.

publiciteit verkeerd uitpakken. „Inhoudelijk klopt aannemelijk, maar ik vind het risico op onnodige extra publiciteit ervan wel behoorlijk groot. 'Tata Steel veroorzaakt longkanker' en dergelijke krantenkoppen?” Zo'n kop is de GGD-ambtenaren een gruwel.

Zo krijgt de opdracht van de GGD-directeur om Tata uit het rapport te houden, in de 31 concept-versies van het kankerincidentierapport langzamerhand gestalte. In de eerste versie wordt Tata nog viermaal genoemd, in de laatste nul keer. Niet alleen termen als 'staalindustrie', 'basismetaleindustrie' en 'industrie' zijn gaandeweg afgekeurd, maar ook het hele onderwerp 'luchtverontreiniging' als 'aannemelijke' mede-oorzaak van longkanker onder de rook van de fabriek moet eruit.

„Verhoogde incidentie van longkanker in Beverwijk. Aannemelijk dat dit komt door luchtverontreiniging? Management wil er niet aan”, merken de ambtenaren op. „Belangrijkste bezwaren tegen de huidige versie (het Memo) zoals naar voor gebracht: 1. De bewijskracht is onvoldoende voor het woord 'aannemelijk', 2. Het woord Tata mag niet worden gebruikt, 3. Opbouw en indeling van het rapport wijzen te veel in de richting van Tata.” Om dat laatste te voorkomen, wordt besloten meer de nadruk te leggen op de stijging van melanoom in Bloemendaal en longkanker in Haarlem.

Zorgvuldig

Dit teruglezend zegt Van de Velden nu: „Mag niet moet gezien worden als: we moeten hiermee zorgvuldig zijn. Deze rapportage is een registratie van cijfers over kanker. Die trachten we te duiden. Een oorzakelijk verband kunnen we met deze registratie niet leggen.”

Maar de druk van omwonenden van Tata wordt eveneens gevoeld bij de GGD. Zij vermoeden dat de fabriek wel degelijk iets met de longkankerplaag in Beverwijk te maken heeft. Linda Valent van Dorpsraad Wijk aan Zee en Dirk Weidema van Milieuplatform IJmuiden Noord zitten in een klankbordgroep die enkele keren in vertrouwden conceptrapporten krijgt voorgelegd.

Als Van de Velden het woordje 'aannemelijk' wil laten schrappen over het verband tussen luchtverontreiniging en longkanker, krijgt hij van zijn ambtenaren het advies dit te laten staan. „Over de formulering met 'aannemelijk' is in de werkgroep met ambtenaren en bewoners al gezegd dat de GGD voornemens is die formulering in het rapport te gebruiken. Als we daar nu alsnog op terugkomen bestaat de kans op boosheid bij de bewoner-vertegenwoordigers en zelfs de kans dat zij hierover de publiciteit zoeken: '(Ook) de GGD wil de feiten verdoezelen!' of iets dergelijks.”

Tata weggegomd

Uiteindelijk blijft 'aannemelijk' dus staan. Tata niet. De ambtenaren schrijven: „Na versie 4.2 is de benaming Tata vervallen (en ook niet meer teruggekomen). Ook is er minder aandacht voor de IJmond daarna gekomen.”

---

nieuwe druk op de GGD, en wel vanuit de aangesloten gemeenten. Aanbevelingen in de brief die zijn gericht op het bestrijden van luchtverontreiniging, moeten eruit, vindt het gemeentebestuur van Velsen. Nogmaals wordt de tekst onderhanden genomen om er zeker van te zijn dat het rapport en de aanbiedingsbrief geen voor Tata ongewenste commotie gaat veroorzaken.

'Schurk, slachtoffer, held'

Op een gegeven moment zijn de wetenschappelijk onderzoekers die het rapport hebben opgesteld, niet meer de baas over de tekst in het rapport. Communicatiemedewerkers, bestuursambtenaren en de directeur zelf nemen het roer over om het rapport zo rustig mogelijk in de maatschappij te laten landen.

Dat mislukt; enkele dagen na het rapport melden de omwonenden uit de klankbordgroep dat het definitieve rapport aanzienlijk afwijkt van de conceptversies die zij onder ogen kregen. De conclusie: Tata is er uit gegumd. De suggestie die meteen de ronde doet: de GGD zit in de zak van Tata. De poging van GGD Kennemerland om zijn eigen reputatie te beschermen, is jammerlijk mislukt.

Van tevoren had een GGD-medewerker hier al een hard hoofd in. „Schurk, slachtoffer, held: we zijn al een schurk omdat we het rapport achterhielden. Hoe komen we meer naar held of slachtoffer?” Enigszins moedeloos: „Ik heb in ieder geval nog de coronacrisis toegevoegd.”

'Tata pleasen'

Omwonende Dirk Weidema zat in de klankbordgroep voor dit GGD-rapport en las de mails. „Ik ben hier echt wel van geschrokken. Ik zie dat men het beeld wil schetsen dat het allemaal wel meevalt. De angst slaat mij nu om het hart. Wat wordt er nog meer voor ons verzwegen, om Tata te pleasen? De GGD heeft mij net opnieuw gevraagd in een klankbordgroep te gaan zitten, voor de Gezondheidsmonitor 2020. Ik heb gezegd: daar heb ik geen zin meer in, als jullie feiten verdoezelen.”

Longkanker volksziekte

Longkanker is een volksziekte in Beverwijk, waar de fabrieken van Tata Steel zijn gevestigd.

In sommige centrumwijken piekt longkanker meer dan 50 procent boven het landelijk gemiddelde. Jaarlijks krijgen 35 Beverwijkers de ziekte, en dat is op de 40.000 Beverwijkers zeven patiënten meer dan normaal voor een gemeente van deze omvang. Opvallend is dat meer vrouwen dan mannen de ziekte oplopen. Dit is uniek voor Beverwijk. Vrijwel overal is longkanker een typische mannenziekte. Emissies van fijnstof, zwavelwolken en zware metalen zijn aan de orde van de dag. Schoonmakers reinigen dagelijks in opdracht van Tata huizen, auto's en wipkippen.

De behoefte aan betrouwbare informatie is groot. Feiten, geen geruchten, toegankelijk en helder verwoord. Nederland komt uit de coronacrisis, De Telegraaf bericht. Als abonnee heeft u volledige toegang tot al onze video's, podcasts, analyses en artikelen en draagt u bij aan de betaalbaarheid van onafhankelijke journalistiek. Duizenden gingen u voor.

Kies zelf een voordelig abonnement wat bij u past.

Bent u al abonnee? Log [hier](#) in.

Bekijk de aanbieding

Lunch Update

Dagelijks tijdens de lunch een update van het belangrijkste nieuws.

 Type uw e-mailadres

Inschrijven

Lees [hier](#) ons privacybeleid.

BEKIJK MEER VAN

energie en hulpbronnen

milieuvervuiling

kanker

Beverwijk

Velsen

Wijk aan Zee

Tata

POPULAIRE VIDEO'S

02 jul.

'Uitgelekt gesprek bezorgt Berghuis problemen'

02 jul.

Dries weg bij Veronica: 'Dit had je kunnen weten Wilfred!'

[MENU](#)[Abonneer](#)

01 jul.

'Rachel Hazes slaat hiermee de plank volledig mis!'

02 jul.

Gratis tampons: 'Meiden gebruiken nu soms een krant'

GERELATEERDE ARTIKELEN

PREMIUM 10:29 | Binnenland

Wanneer krijgen we thuis waterstof via de oude gasleiding? En nog vier vragen

PREMIUM 02 jul. | Geld

Cv-ketel centraal op energiesprekkuur: kan huis met dwang van gas af?

02 jul. | Wat U Zegt

'Staat bepaalt benzineprijs'

Veilig betalen

Victoria Dekbedovertrekset

Hotelkwaliteit

Ruime instopstrook

Verkrijgbaar in verschillende maten

Inclusief kussensloop

€ 16.5 ~~€ 79.95~~[Bekijk nu](#)[Meer van De Telegraaf Webshop](#)

MENU**Abonneer****Nieuws****Entertainment****Vrouw****Wat U Zegt****Sport****Financieel****Lifestyle****Gesponsord**

Abonnementen

De Telegraaf Webshop

De Prijsvergelijker

Werken bij

Mediahuis Nederland sites

Nieuwsbrieven

Familieberichten

Service

Adverteren

Direct adverteren

Contact

Apps

Lees de krant**Download onze apps**

Lunch Update

Dagelijks tijdens de lunch een update van het belangrijkste nieuws.

Type uw e-mailadres

InschrijvenLees [hier](#) ons privacybeleid.

